

IDŹ DO:

- ▶ Spis treści
- ▶ Przykładowy rozdział

KATALOG KSIĄŻEK:

- ▶ Katalog online
- ▶ Zamów drukowany katalog

CENNIK I INFORMACJE:

- ▶ Zamów informacje o nowościach
- ▶ Zamów cennik

CZYTELNIJA:

- ▶ Fragmenty książek online

Do koszyka

Do przechowalni

Nowość

Promocja

TAO TE CHING

Autor: Lao Tzu, translated by John C. H. Wu

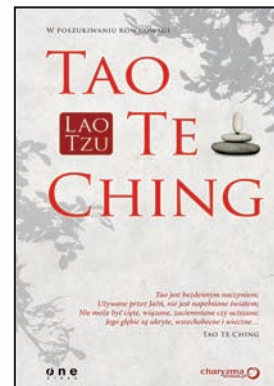
Tłumaczenie: Michał Lipa

ISBN: 978-83-246-1957-3

Tytuł oryginału: [Tao Teh Ching](#)

Format: 122 × 194, stron: 180

Oprawa: twarda

W poszukiwaniu równowagi

- Tao jest bezdennym naczyniem;
- Używane przez Jaźń, nie jest napełnione światem;
- Nie może być cięte, wiązane, zaciemniane czy uciszane;
- Jego głębie są ukryte, wszechobecne i wieczne...

Tao Te Ching

Wiara tym się różni od wiedzy, że można przestać wierzyć, ale nie można przestać wiedzieć.

mądrość taoistyczna

Oto trzymasz w dłoniach kanon taoizmu. Pierwszą oświeconą księgę, pochodzącą z tajemniczego Państwa Środka. Interpretację legendarnego pergaminu Starego Mistrza Lao Tse. Dzieło, któremu początek dała symboliczna, rozpoznawalna na całym świecie figura Tai Gi — dwójnia zasad yin-yang.

Jeżeli robisz coś dla siebie, to nie rób tego kosztem innych; jeżeli robisz coś dla innych, to nie rób tego kosztem siebie.

mądrość taoistyczna

Stworzona ponad dwa tysiące lat temu Tao Te Ching jest klasycznym dziełem literatury filozoficznej. Według jej mądrości żadna Twoja cecha nie różni się od cech doskonałego władcy, genialnego myśliciela czy wielkodusznego filantropa. Osiemdziesiąt jeden rozdziałów z dobrymi, przemyślanymi, choć czasem przewrotnymi radami pomoże Ci odnaleźć siebie nawet w dzisiejszym chaotycznym świecie. Wsiądź na chwilę z samochodu czy metra, zatrzymaj się w biegu i wkrocz na drogę tao — drogę pełną harmonii, emanującą siłą i spokojem. Idź nią, studiuj słowa książki. Poczuj, jak odzyskujesz równowagę, doskonalisz umiejętności przywódcze i biznesowe, stając się przy tym osobą skromną, spontaniczną i wspaniałomyślną.

Powrócić do korzeni to odnaleźć spokój.

Tao Te Ching

Szukaj harmonii między tym, co codzienne, a tym, co duchowe. Słuchaj swojego Mistrza i uwierz, że „wszystko wraca do swoich korzeni”. Wyrównaj oddech, oczyść swoje myśli. Mocne uderzenie — przekonują taoiści — często zawodzi tam, gdzie wystarczy lekkie muśnięcie. Podążaj drogą tao, poznaj istotę wszystkich rzeczy, aby na końcu odnaleźć spokój.

Spis treści

Przedmowa do wydania amerykańskiego 9

Komentarz redaktora wydania amerykańskiego 13

Księga tao i te 15

Księga tao i te

一章

道可道。非常道。名可名。非常名。無名天地之始。有名萬物之母。故常無欲以觀其妙。常有欲以觀其徼。此兩者同出而異名。同謂之玄。玄之又玄。衆妙之門。

1

Można mówić o tao, lecz nie o wiecznym tao.
Można nadawać imiona, lecz nie wieczne imię.

Początkiem nieba i ziemi jest bezimienne;

Matką wszystkich rzeczy jest nazywalne.

Jest wiecznie ukryte, więc powinniśmy szukać jego
wewnętrznej istoty;

Jest zawsze widoczne, więc powinniśmy szukać jego
zewnętrznych aspektów.

Obydwa wypływają z tego samego źródła, choć inaczej się
nazywają;

Obydwa są też zwane tajemnicami.

Tajemnica tajemnic to wrota wszelkiej duchowości.

二章

天下皆知美之爲美。斯惡已。皆知善之爲善。斯不善已。故有無相生。難易相成。長短相較。高下相傾。音聲相和。前後相隨。是以聖人處無爲之事。行不言之教。萬物作焉而不辭。生而不有。爲而不恃。功成而弗居。夫唯弗居。是以不去。

2

Brzydota jest, gdy cały świat rozpoznaje piękno jako piękno.

Złem jest, gdy cały świat rozpoznaje dobro jako dobro.

W istocie ukryte i widoczne dają początek sobie nawzajem.

Trudne i łatwe uzupełniają się nawzajem.

Długie i krótkie prezentują się nawzajem.

Wysokie i niskie są miarą dla siebie nawzajem.

Głos i dźwięk harmonizują ze sobą nawzajem.

Tył i przód podążają za sobą nawzajem.

Dlatego Mędrzec kieruje swoimi sprawami bez rozgłosu,

Naucza, nie przemawiając.

Nie wyrzeka się siebie dla licznych rzeczy.

Powołuje je do życia, lecz nie rości sobie do nich praw.

Wykonuje swoją pracę, lecz nie przywiązuje do niej wielkiej wagi.

Spełnia swą powinność, lecz nie szuka uznania.

I właśnie dlatego, że nie szuka uznania,

Nikt nie może mu odebrać tego, co osiągnął.

三章

不尚賢。使民不爭。不貴難得之貨。使民不爲盜。不見可欲。使民心不亂。是以聖人之治。虛其心。實其腹。弱其志。強其骨。常使民無知無欲。使夫知者不敢爲也。爲無爲。則無不治。

3

Nie wywyższając utalentowanych, odwodzisz ludzi od rywalizacji i walki.

Nie ceniąc rzadkich dóbr, odwodzisz ludzi od rozbojów i kradzieży.

Nie pokazując tego, co jest pożądane, pozostawiasz serca ludzi w spokoju.

Dlatego Mędrzec zaczyna rządzenie od:

opróżnienia serc z pragnień,
napęłnienia żołądków jedzeniem,
osłabienia ambicji,
wzmocnienia kości.

W ten sposób sprawia, że ludzie pozostają bez wiedzy i pragnień, oraz powstrzymuje wiedzących od działania.

Praktykuj spokój, a wszystko będzie dobrze.

四章

道冲而用之。或不盈。淵兮似萬物之宗。挫其銳。解其紛。
和其光。同其塵。湛兮似或存。吾不知誰之子。象帝之先。

4

Tao jest jak puste naczynie,
Którego nie można napęłnić, używając.
Niezgłębione, wydaje się początkiem wszystkich rzeczy.
Stępia ostre krawędzie,
Rozwiązuje wszystkie węzły,
Harmonizuje wszystkie światła,
Spaja świat w jedno.
Ukryte w głębinie,
Wydaje się istnieć wiecznie.
Nie wiem, czym jest dzieckiem;
Wydaje się wspólnym przodkiem wszystkich, ojcem rzeczy.

五章

天地不仁，以萬物爲芻狗。聖人不仁，以百姓爲芻狗。天地之間，其猶橐籥乎？虛而不屈，動而愈出。多言數窮，不如守中。

5

Niebo i ziemia nie są litościwe;
traktują wszystko jak słomiane psy.

Mędrzec nie jest litościwy;
Traktuje wszystkich jak słomiane psy.

Przestrzeń pomiędzy niebem a ziemią
Podobna jest do miecha.

Pusta, a jednak niewyczerpana.
Im więcej pracuje, tym więcej się z niej wydostaje.
Żadne słowa nie mogą tego wyrazić:
Lepiej poszukaj tego w sobie.

六章

谷神不死。是謂玄牝。玄牝之門。是謂天地根。繇繇若存。用之不勤。

6

Duch doliny nigdy nie umiera.
Jest zwany tajemną kobiecością.

Brama tajemnej kobiecości

Jest zwana podstawą nieba i ziemi.

Trwały jak babie lato, istnieje przelotnie;

Lecz kiedy z niego czerpiesz, nie wyczerpuje się.

七章

天長地久。天地所以能長且久者。以其不自生。故能長生。是以聖人後其身而身先。外其身而身存。非以其無私邪。故能成其私。

7

Niebiosa i ziemia mają długi żywot.
Jaki jest sekret ich trwałości?
Czyż nie dlatego, że nie żyją dla siebie,
Mogą istnieć tak długo?

Dlatego Mędrzec chce pozostawać w cieniu,
Choć stoi w pierwszym rzędzie;
Nie dba o siebie,
Lecz mimo to jest bezpieczny.
Czyż nie dlatego, że jest bezinteresowny,
Może odnaleźć spełnienie?

八章

上善若水。水善利萬物而不爭。處衆人之所惡。故幾於道。居善地。心善淵。與善仁。言善信。正善治。事善能。動善時。夫唯不爭。故無尤。

8

Najwyższe dobro jest jak woda.
Woda daje wszystkim pożytek, nie walcząc z nikim.
Zajmuje miejsca nie lubiane przez ludzi.
To znaczy, że jest bliska tao.

Gdy szukasz mieszkania, nie wyrzekaj się ziemi.
Gdy rozwijasz umysł, zanurzaj się w niezbadane głębie.
Gdy postępujesz z innymi, bądź dobry i uprzejmy.
Gdy mówisz, pilnuj swych słów.
Gdy rządzisz, utrzymuj porządek.
Gdy podejmujesz pracę, wykonuj ją umiejętnie.
Gdy działasz, wybieraj właściwy moment.

Kto nie walczy z innymi,
Nie będzie odczuwał winy.

九章

持而盈之，不如其已。揣而橈之，不可長保。金玉滿堂，莫之能守。富貴而驕，自遺其咎。功遂身退，天之道。

9

Zamiast napelniać bez ustanku,
Lepiej powstrzymać się zawczasu!

Nie przestawaj ostrzyć miecza,
A ostrze szybko się stępi.

Napelnij dom złotem i nefrytem,
A nie uchronisz go przed złodziejami.

Przywiązuj wagę do bogactw i godności,
A zbierzesz żniwo klęsk.

Oto droga niebios:
Po dokonaniu dzieła wycofaj się.

十章

載營魄。抱一能無離乎。專氣致柔。能嬰兒乎。滌除玄覽。能無疵乎。愛民治國。能無知乎。天門開闔。能無雌乎。明白四達。能無爲乎。生之畜之。生而不有。爲而不恃。長而不宰。是謂玄德。

10

Czy pielęgnując życie i ducha,
Umiesz zachować ich idealną harmonię?
Czy gromadząc energię witalną, by zdobyć elastyczność,
Osiągasz stan nowo narodzonego dziecka?
Czy oczyszczając swój umysł,
Potrafisz usunąć wszystkie nieczystości?
Czy kochając swych ludzi i rządząc swym państwem,
Jesteś w stanie obyc się bez sprytu?
Czy kiedy bramy niebios otwierają się i zamykają,
Potrafisz postępować jak kobieta?
Oświecony i spoglądający daleko we wszystkich kierunkach,
Czy potrafisz jednocześnie pozostać obojętny i bierny?

Dbaj o swych ludzi!
Karm swych ludzi!
Dbaj nie posiadając!
Wykonuj swą pracę, nie wywyższając się!
Bądź przywódcą, nie tyranem!
To jest ukryta cnota.

十一章

三十輻共一轂。當其無，有車之用。埏埴以爲器。當其無，有器之用。鑿戶牖以爲室。當其無，有室之用。故有之以爲利，無之以爲用。

11

Trzydzieści szprych zbiega się w jednej piąście;
Pusta przestrzeń w środku koła stanowi oparcie dla wozu.

Naczynie powstaje z grudy ziemi;
Pusta przestrzeń wewnątrz naczynia stanowi o jego
użyteczności.

Wybijamy w ścianach drzwi i okna domu;
Te puste miejsca sprawiają, że pokój nadaje się zamieszkania.

To, co uchwytnie, jest ważne,
To, co nieuchwytnie, decyduje o przydatności.

十二章

五色令人目盲。五音令人耳聾。五味令人口爽。馳騁畋獵，令人心發狂。難得之貨，令人行妨。是以聖人爲腹不爲目。故去彼取此。

12

Wieleś kolorów oślepia oko.
Mnogość tonów ogłusza ucho.
Obfitość smaków męczy podniebienie.
Gonitwa i łowy ogłupiają umysł.
Rzadkie dobra wodzą na pokuszenie.

Dlatego Mędrzec dba o brzuch, nie o oczy.
Przedkłada to, co wewnątrz, nad to, co na zewnątrz.

十三章

寵辱若驚。貴大患若身。何謂寵辱若驚？寵爲下，得之若驚；失之若驚，是謂寵辱若驚。何謂貴大患若身？吾所以有大患者，爲吾有身；及吾無身，吾有何患？故貴以身爲天下，若可寄天下；愛以身爲天下，若可託天下。

13

Przyjmuj niełaskę jako przyjemną niespodziankę.
Ceń nieszczęścia jak własne ciało”.

Dlaczego powinniśmy „przyjmować niełaskę jako przyjemną niespodziankę”?

Ponieważ niełaska to dobrodziejstwo;

Popadnięcie w nią jest przyjemnym zaskoczeniem,

Podobnie jak odzyskanie łaski!

Dlatego powinniśmy „przyjmować niełaskę jako przyjemną niespodziankę”.

Dlaczego powinniśmy „cenić nieszczęścia jak własne ciało”?

Ponieważ nasze ciało jest pierwszym źródłem wszystkich nieszczęść.

Gdybyśmy nie mieli ciała, jakież nieszczęścia mogłyby nas spotkać?

Dlatego tylko ten, kto jest gotów oddać ciało dla dobra świata, jest godzien, by mu powierzyć jego losy.

Tylko ten, kto jest gotów zrobić to z miłością, może być rządcą świata.

十四章

視之不見名曰夷。聽之不聞名曰希。搏之不得名曰微。此三者不可致詰。故混而爲一。其上不皦。其下不昧。繩繩不可名。復歸於無物。是謂無狀之狀。無物之象。是謂惚恍。迎之不見其首。隨之不見其後。執古之道。以御今之有。能知古始。是謂道紀。

14

Patrzysz, lecz nie możesz dostrzec
— to *bezkształtne*.

Słuchasz, lecz nie możesz usłyszeć
— to *bezdźwięczne*.

Chwytasz, lecz nie możesz uchwycić
— to *bezczelesne*.

Te trzy atrybuty są niezgłębione;
Dlatego stapiają się w jedno.

Górna strona nie jest jasna,
Dolna strona nie jest ciemna.

Nienazywalne wciąż kroczy naprzód,
Dopóki nie opuści królestwa rzeczy.

Nazywamy to bezkształtnym kształtem,
obrazem bez wizerunku.

Nazywamy to nieuchwytnym i niewyobrażalnym.

Stań przed tym, a nie ujrzysz jego oblicza!

Pójdź za tym, a nie ujrzysz jego pleców!

Jednak wyposażony w beczasowe tao
Możesz wykorzystywać rzeczywistość.

Znajomość początków jest inicjacją w tao.

十五章

古之善爲士者。微妙玄通。深不可識。夫唯不可識。故強爲之容。豫焉若冬涉川。猶兮若畏四鄰。儼兮其若容。渙兮若冰之將釋。敦兮其若樸。曠兮其若谷。混兮其若濁。孰能濁以靜之徐清。孰能安以久動之徐生。保此道者不欲盈。夫唯不盈。故能蔽不新成。

15

Starożytni adepci tao byli subtelni i elastyczni, tajemniczy i wszechstronni.

Ich umysły były zbyt głębokie, by je zbadać.

Ponieważ byli niezgłębeni,

Można ich opisać tylko w przybliżeniu.

Niezdacydowani jak człowiek brodzący zimą w strumieniu;

Niepewni jak ktoś, kto obawia się swoich sąsiadów;

Ostrożni i powściągliwi jak gość;

Ulegli jak lód w chwili topnienia;

Prości jak nieobrobiony blok;

Otwarci jak grota;

Nieprzeniknieni jak mętna woda.

A jednak któż inny mógłby cicho i stopniowo przejść
od nieprzejrzystości do czystości?

Któż inny mógłby powoli, lecz systematycznie przejść
od bezruchu do życia?

Kto praktykuje tao, nie pragnie spełnienia.

Ale właśnie dlatego, że go nie pragnie,

Zawsze może być jak ukryty kielek,

I nie spieszyć się do przedwczesnego dojrzewania.

十六章

致虛極。守靜篤。萬物並作。吾以觀復。夫物芸芸。各復歸其根。歸根曰靜。是謂復命。復命曰常。知常曰明。不知常。妄作凶。知常容。容乃公。公乃王。王乃天。天乃道。道乃久。沒身不殆。

16

Dotrzyj na granice pustki.
Dbaj o wewnętrzny spokój.
Kiedy wszystko się porusza,
Ja tylko kontempluję powrót.
Dziś kwitną,
Lecz powrócą do korzeni.
Powrócić do korzeni to odnaleźć spokój.
Odnaleźć spokój to spełnić swoje przeznaczenie.
Spełnić swoje przeznaczenie to być niezmiennym.
Znajomość niezmiennego jest zwana mądrością.

Kto nie zna niezmiennego,
Rzuca się na ślepo w wir katastrofy.
Kto zna niezmiennie,
Może wszystko zrozumieć i pojąć.
Kto wszystko rozumie i pojmuję,
Jest zdolny czynić sprawiedliwość.
Być sprawiedliwym to być szlachetnym,
Być szlachetnym to osiągnąć niebo,
Osiągnąć niebo to żyć w zgodzie z tao.
Kto zna tao, ten trwa wiecznie.
Będzie cały i zdrowy,
Nawet kiedy jego ciało obróci się w proch.

十七章

太上下知有之。其次親而譽之。其次畏之。其次侮之。信不足焉，有不信焉。悠兮其貴言。功成事遂，百姓皆謂我自然。

17

Najlepszym władcą jest ten, którego istnienia ludzie nawet nie zauważają;

Drugim ten, którego kochają i szanują;

Trzecim jest władca, którego się boją;

Ostatnim ten, którym gardzą i któremu się przeciwstawiają.

Gdy brakuje ci wiary,

Nikt nie będzie ci wierny.

Mędrzec trzyma się na uboczu i oszczędza słowa.

Kiedy spełni swą powinność i wykona swe zadanie,

Ludzie mówią: „Sami to osiągnęliśmy”.

十八章

大道廢，有仁義；慧智出，有大偽；六親不和，有孝慈；國家昏亂，有忠臣。

18

Gdy odrzucono wielkie tao,
Pojawiło się człowieczeństwo i sprawiedliwość.
Gdy powstał intelekt i dowcip,
Pojawili się wielcy hipokryci.
Gdy sześciu krewnych straciło harmonię,
Pojawiło się synowskie oddanie i ojcowska życzliwość.
Gdy mrok i nieporządek ogarnęły królestwo,
Pojawili się wierni ministrowie.

十九章

絕聖棄智。民利百倍。絕仁棄義。民復孝慈。絕巧棄利。盜賊無有。此三者以爲文不足。故令有所屬。見素抱樸。少私寡欲。

19

Odrzuć mądrość, wyrzeknij się uczoności,
A ludzie zyskają stukrotnie.

Odrzuć człowieczeństwo, wyrzeknij się sprawiedliwości,
A ludzie wrócą do swych prawdziwych uczuć.

Odrzuć spryt, wyrzeknij się surowości,
A znikną rabusie i złodzieje.

Te trzy zalecenia tao
Same w sobie nie wystarczą.

Dlatego należy je podporządkować

Wyższej zasadzie:

Dbaj o to, co proste i podstawowe,

Bądź skromny i powstrzymuj pragnienia.

二十章

絕學無憂。唯之與阿。相去幾何。善之與惡。相去若何。人之所畏。不可不畏。荒兮其未央哉。衆人熙熙。如享太牢。如登春臺。我獨泊兮其未兆。如嬰兒之未孩。儼儼兮若無所歸。衆人皆有餘。而我獨若遺。我愚人之心也哉。沌沌兮。俗人昭昭。我獨昏昏。俗人察察。我獨悶悶。澹兮其若海。飂兮若無止。衆人皆有以。而我獨頑似鄙。我獨異於人。而貴食母。

20

Skończ z nauką,
A pozbędziesz się zmartwień.

Jak wielka jest różnica między „tak” a „nie”?

Czym się różni dobro od zła?

Czy muszę się obawiać tego, co inni?

Cóż to za straszny nonsens!

Wszyscy ludzie cieszą się i śmieją,

Jakby spożywali wołu ofiarnego,

Jakby świętowali nadejście wiosny.

Ja jeden jestem spokojny i nie daję znaku,

Jak dziecko, które nie nauczyło się jeszcze uśmiechać.

Jestem samotny jak ktoś, kto nie ma domu, by do niego powrócić.

Wszyscy ludzie mają dóbr w nadmiarze,

Ja jeden zdaję się nie posiadać niczego.

Cóż ze mnie za głupiec!

Jakiż zamglony mam umysł!

Wszyscy ludzie zdają się błyszczeć,

Ja jeden jestem pogrążony w mroku.

Wszyscy ludzie są wymowni,

Ja jeden milczę wśród nich.

Bezbarwny jak ocean,

Bezczelowy jak wichura.

Ludzie dążą do celów,

Ja jeden ich nie posiadam.

Lecz najbardziej różnię się od nich tym,

Że szukam pokarmu u matki.

二十一章

孔德之容，惟道是從。道之爲物，惟恍惟惚。惚兮恍兮，其中有象。恍兮惚兮，其中有物。窈兮冥兮，其中有精。其精甚真，其中有信。自古及今，其名不去，以閱衆甫。吾何以知衆甫之狀哉！以此。

21

W naturze wielkiej cnoty
Jest przestrzeganie tao i tylko tao.
Czym jednak jest tao?
To coś nieuchwytnego i niekonkretnego.
Nieuchwytnego i niekonkretnego!
A mimo to zawiera w sobie formę.
Nieuchwytnie i niekonkretne!
A mimo to zawiera w sobie substancję.
Niewyraźne i niejasne!
A mimo to zawiera w sobie jądro witalności.
Jądro witalności jest bardzo realne,
Zawiera w sobie niesłabnącą szczerłość.
Jego nazwa zachowała się przez wieki,
By przypominać o początku wszystkich rzeczy.
Skąd wiem o początku wszystkich rzeczy?
Przez to, co jest we mnie.

二十二章

曲則全。枉則直。窪則盈。敝則新。少則得。多則惑。是以聖人抱一爲天下式。不自見。故明。不自是。故彰。不自伐。故有功。不自矜。故長。夫唯不爭。故天下莫能與之爭。古之所謂曲則全者。豈虛言哉。誠全而歸之。

22

Kto się pochyli, nie zostanie złamany,
Kto się ugnie, pozostanie prosty.

Puste zostanie napełnione.

Stare zostanie odnowione.

Miej niewiele, a wiele zyskasz.

Miej wiele, a stracisz jasność myśli.

Dlatego Mędrzec dba o jedność

I staje się wzorem dla wszystkiego pod niebem.

Nie robi nic na pokaz,

Dlatego błyszczy wśród innych;

Nie usprawiedliwia się,

Dlatego staje się znany;

Nie chępi się swoimi zdolnościami,

Dlatego zyskuje uznanie;

Nie pyszni się swoimi sukcesami,

Dlatego może wiele znieść;

Nie rywalizuje z nikim,

Dlatego nikt nie może z nim rywalizować.

Stare powiedzenie „ugnij się, a cię nie złamią”
nie jest pustosłowiem.

Kiedy osiągniesz prawdziwą jedność, wszystko będzie się
do ciebie garnąć.

二十三章

希言自然。故飄風不終朝。驟雨不終日。孰爲此者。天地。天地尚不能久。而況於人乎。故從事於道者。道者同於道。德者同於德。失者同於失。同於道者。道亦樂得之。同於德者。德亦樂得之。信不足焉。有不信焉。

23

Tylko proste i ciche słowa dojrzewają same.

Burza nie trwa cały ranek,

A gwałtowna ulewa nie trwa cały dzień.

Kto jest ich sprawcą? Niebo i ziemia!

Nawet niebo i ziemia nie mogą sprawić, by gwałtowne zjawiska
trwały długo;

Tak samo nietrwałe są porywcze przedsięwzięcia ludzi.

Dlatego ten, kto kultywuje tao, jest jednością z tao;

Kto praktykuje cnotę, jest jednością z cnotą;

A kto igra ze stratą, staje się z nią jednym.

Być jednością z tao to dać mu się wchłonąć;

Być jednością z cnotą to dać się jej wchłonąć;

Być jednością ze stratą to dać się jej wchłonąć...

Brak wiary w siebie

Pociąga za sobą brak wiary w innych.

二十四章

企者不立。跨者不行。自見者不明。自是者不彰。自伐者無功。自矜者不長。其在道也。曰餘食贅行。物或惡之。故有道者不處。

24

Na palcach nie da się stać pewnie.
W rozkroku nie da się iść naprzód.

Kto działa na pokaz, nie błyszczy.

Kto się usprawiedliwia, nie znajduje chwały.

Kto się chełpi własnymi zdolnościami, nie jest honorowy.

Kto się pyszni swoimi sukcesami, nie przetrwa.

W tao te rzeczy są zwane „niechcianym pokarmem
i zewnętrznym wzrostem”,

I nie są mile widziane.

Dlatego człowiek wierny tao nie przywiązuje do nich wagi.

二十五章

有物混成。先天地生。寂兮寥兮。獨立不改。周行而不殆。可以爲天下母。吾不知其名。字之曰道。強爲之名曰大。大曰逝。逝曰遠。遠曰反。故道大。天大。地大。王亦大。域中有四大。而王居其一焉。人法地。地法天。天法道。道法自然。

25

Było coś nieokreślonego, a mimo to skończonego,
Jeszcze przed narodzinami nieba i ziemi.

Ciche i bezgraniczne,
Trwałe i niepodatne na zmiany,
A mimo to przenikające wszystko bez trudu,
Może być uważane za matkę świata.
Nie znam jego imienia,
Nazywam je tao,
A z braku lepszego słowa określam je „wielkim”.

Być wielkim to nie ustawać,
Nie ustawać to pójść daleko,
Pójść daleko znaczy wrócić.

Dlatego tao jest wielkie,
Niebo jest wielkie,
Ziemia jest wielka,
Król jest wielki.
Król jest jednym z czterech wielkich filarów wszechświata.

Człowiek naśladuje ziemię,
Ziemia naśladuje niebo,
Niebo naśladuje tao,
Tao zdąża własną drogą.

二十六章

重爲輕根。靜爲躁君。是以聖人終日行。不離輜重。雖有榮觀。燕處超然。奈何萬乘之主。而以身輕天下。輕則失本。躁則失君。

26

Ciężar jest podstawą lekkości.
Spokój jest panem niepokoju.

Dlatego Mędrzec podróżujący przez cały dzień
Nie rozstaje się ze swym bagażem.
Choć mógłby podziwiać piękne widoki,
Najlepiej czuje się we własnym domu.

Dlaczego dowódca dziesięciu tysięcy rydwanów
Miałby okazywać światu swoją lekkość?
Być lekkim to być odcięty od swych korzeni;
Być niespokojnym to stracić opanowanie.

二十七章

善行無轍迹。善言無瑕謫。善數不用籌策。善閉無關鍵而不可開。善結無繩約而不可解。是以聖人常善救人。故無棄人。常善救物。故無棄物。是謂襲明。故善人者。不善人之師。不善人者。善人之資。不貴其師。不愛其資。雖智大迷。是謂要妙。

27

Dobry piechur nie zostawia śladów;
Dobry mówca nie pozostawia niedopowiedzeń;
Dobry rachmistrz nie potrzebuje zapisywać działań;
Dobre zamknięcie nie wymaga rygli ani sztab,
A jednak nikt nie potrafi go otworzyć;
Dobre wiązanie nie wymaga sznura ani węzła,
A jednak nikt nie potrafi go rozwiązać.

Dlatego Mędrzec zawsze niesie ludziom ocalenie
I nikogo nie porzuca;
Zawsze oszczędza rzeczy
I niczego nie marnuje.

Na tym polega kierowanie się wewnętrznym światłem.

Dlatego dobrzy ludzie są nauczycielami ludzi złych,
A źli ludzie są dla dobrych brzemieniem.
Nie czcić nauczyciela,
Nie dbać o brzemię
To być na zły drodze, niezależnie od głębokości intelektu.
To ważna zasada tao.

二十八章

知其雄，守其雌，爲天下谿。爲天下谿，常德不離，復歸於
嬰兒。知其白，守其黑，爲天下式。爲天下式，常德不忒，復
歸於無極。知其榮，守其辱，爲天下谷。爲天下谷，常德乃
足，復歸於樸。樸散則爲器。聖人用之，則爲官長。故大制
不割。

28

Znając męskość,
Wspieraj kobiecość
I bądź krynicą świata.
Być krynicą świata
To podążać wytrwale ścieżką cnoty,
Bez zbaczania z niej,
I powrócić do dzieciństwa.

Znając biel,
Wspieraj czerń
I bądź wzorcem świata.
Być wzorcem świata
To podążać wytrwale ścieżką cnoty,
Bez jednego fałszywego kroku,
I powrócić do nieskończoności.

Znając zaszczytne,
Wspieraj zhańbione
I bądź źródłem świata.
Być źródłem świata
To wieść życie bogate w cnotę
I powrócić do pierwotnej prostoty.

Gdy pierwotna prostota ulega zróżnicowaniu,
Staje się użytecznym naczyniem,
Które w rękach Mędrca staje się narzędziem.
Dlatego „wielki krawiec mało kroi”.

二十九章

將欲取天下而爲之。吾見其不得已。天下神器不可爲也。爲者敗之。執者失之。故物或行或隨。或歔或吹。或強或羸。或挫或隳。是以聖人去甚。去奢。去泰。

29

Czy ktokolwiek chciałby wziąć świat we władanie i zrobić z nim, co zechce?

Nie wiem, jak miałyby się to udać.

Świat jest uświęconym naczyniem; nie wolno nim manipulować, nie wolno go zagrabić.

Kto nim manipuluje, niechybnie zepsuje; kto je zagrabi, wnet straci.

Jest czas przewodzenia i czas podążania śladem innych;

Czas wolnego oddechu i szybkiego oddechu;

Czas wzrostu i czas rozkładu;

Czas wzlotów i czas upadków.

Dlatego Mędrzec unika skrajności, nadmiaru i ekstrawagancji.

三十章

以道佐人主者。不以兵強天下。其事好還。師之所處。荆棘生焉。大軍之後。必有凶年。善者果而已。不敢以取強。果而勿矜。果而勿伐。果而勿驕。果而不得已。果而勿強。物壯則老。是謂不道。不道早已。

30

Ten, kto wie, jak prowadzić władcę ścieżką tao,
Nie próbuje podbijać świata siłą oręża,
Gdyż zwraca się ono przeciwko temu, kto je dzierży.

Gdzie stacjonowały armie, rosną cierniste zarośla.
Po wielkiej wojnie nadchodzą niezmiennie złe lata.

Twym pragnieniem jest skuteczna obrona państwa,
Lecz celem nie może być autokreacja.

Po osiągnięciu celu
Nie wolno pysznić się sukcesem,
Nie wolno chępić się swoimi zdolnościami,
Nie wolno odczuwać dumy;
Należy raczej żałować, że nie dało się zapobiec wojnie.
Nigdy nie wolno myśleć o podbijaniu innych siłą oręża.

Nadmierny rozwój przyspiesza rozkład,
Gdyż jest wbrew tao,
A to, co jest wbrew tao, szybko przestaje istnieć.

三十一章

夫佳兵者不祥之器物。或惡之。故有道者不處。君子居則貴左。用兵則貴右。兵者不祥之器。非君子之器。不得已而用之。恬淡爲上。勝而不美。而美之者。是樂殺人。夫樂殺人者。則不可以得志於天下矣。吉事尚左。凶事尚右。偏將軍居左。上將軍居右。言以喪禮處之。殺人之衆。以哀悲泣之。戰勝以喪禮處之。

31

W yrafinowane narzędzia wojenne źle wróżą przyszłości.
Nawet rzeczy wydają się ich nienawidzić.

Dlatego człowiek wierny tao nie zaprzęta sobie nimi głowy.

Człowiek szlachetny uważa za honorowe miejsce po lewej stronie,

Lecz w czasie wojny honorowe jest miejsce po prawej stronie.

Ponieważ broń jest instrumentem zła,

Nie jest narzędziem człowieka szlachetnego,

Który korzysta z niej tylko w ostateczności.

Pokój i cisza są bowiem najdroższe jego sercu

I nawet zwycięstwo nie jest dla niego okazją do świętowania.

Radość ze zwycięstwa to radość z zabijania!

A dla człowieka, który cieszy się z zabijania, nie ma miejsca pomiędzy ludźmi.

W czasie radosnych uroczystości pożądane jest miejsce po lewej stronie,

Zaś w czasie smutnych uroczystości miejsce po prawej.

W armii adiutant stoi po lewej stronie,

A głównodowodzący po prawej.

To oznacza, że wojna jest traktowana na równi z ceremonią pogrzebową.

Gdy ginie wielu ludzi, ocalałym przystoi jedynie ich opłakiwać,

Dlatego właśnie nawet zwycięstwo jest pogrzebem.

三十二章

道常無名。樸雖小。天下莫能臣也。侯王若能守之。萬物將自賓。天地相合。以降甘露。民莫之令而自均。始制有名。名亦既有。夫亦將知止。知止可以不殆。譬道之在天下。猶川谷之於江海。

32

Tao jest zawsze bezimienne.

Choć małe w swej pierwotnej prostocie,

Nie jest podległe niczemu na świecie.

Gdyby tylko władca mógł się nim kierować,

Wszystko składałoby mu hołd.

Niebo i ziemia istniałyby w harmonii

I zsyłały słodką rosę.

Pokój i porządek zapanowałyby pomiędzy ludźmi

Bez rozkazu z góry.

Gdy pierwotna prostota uległa skomplikowaniu,

Pojawiły się różne nazwy.

Czyż nie dość już mamy nazw?

Czy nie czas się zatrzymać?

Kto wie, gdzie się zatrzymać, uchroni się przed
niebezpieczeństwem.

Tao jest wobec świata tym, czym wielka rzeka lub ocean
wobec strumienia lub sadzawki.

三十三章

知人者智。自知者明。勝人者有力。自勝者強。知足者富。
強行者有志。不失其所者久。死而不忘者壽。

33

Kto zna ludzi, jest mądry;
Kto zna siebie, jest oświecony.

Kto zwycięża ludzi, jest silny;
Kto zwycięża siebie, jest naprawdę potężny.

Kto wie, kiedy ma dość, jest bogaty,
A kto wytrwale idzie ścieżką tao, jest stały w swym dążeniu.

Kto zostaje tam, gdzie odnalazł swój prawdziwy dom,
żyje długo,

A ten, kto umiera, lecz nie ginie, cieszy się prawdziwą
długowiecznością.

三十四章

大道汎兮其可左右。萬物恃之而生而不辭。功成不名有。衣養萬物而不爲主。常無欲。可名於小。萬物歸焉而不爲主。可名爲大。以其終不自爲大。故能成其大。

34

Wielkie tao jest wszechobecne jak powódź.
Nie można go skierować na prawo ni na lewo.

Wszystkie stworzenia są od niego zależne,
A ono niczego im nie odmawia.

Robi, co do niego należy,
Ale niczego dla siebie nie pragnie.

Odziewa i karmi wszystkich,
Ale nad nimi nie panuje:
Dlatego można je nazwać małym.

Wszystko wraca do niego jak do domu,
Ale ono nad niczym nie panuje:
Dlatego można je nazwać wielkim.

Właśnie w tym, że nie dąży do wielkości
Przejawia się jego wielkość.

三十五章

執大象，天下往。往而不害，安平太。樂與餌，過客止。道之
出口，淡乎其無味。視之不足見，聽之不足聞，用之不足
既。

35

Kto rozumie wielkie obrazy, przyciąga do siebie wszystkie istoty.

Gromadzą się wokół niego i nie doznają krzywdy, bo w nim odnajdują pokój, bezpieczeństwo i szczęście.

Muzyka i wykwintne dania mogą jedynie na chwilę zatrzymać przechodnia.

Ale słowa tao wywierają trwały efekt,

Choć są delikatne i pozbawione smaku,

Choć nie są kuszące ani dla oczu, ani dla uszu.

三十六章

將欲歛之，必固張之。將欲弱之，必固強之。將欲廢之，必固興之。將欲奪之，必固與之。是謂微明。柔弱勝剛強。魚不可脫於淵。國之利器，不可以示人。

36

Co ma być zmniejszone,
Musi wpierw urosnąć.

Co ma być osłabione,
Musi wpierw nabrać siły.

Co ma być strącone,
Musi wpierw zostać wywyższone.

Co ma być zniszczone,
Musi wpierw zostać bogato przystrojone.

Oto subtelna mądrość życia:
Delikatne i słabe może pokonać twarde i mocne.

Ryb nie wyciąga się z głębin,
A władca nie pokazuje posiadanej broni.

三十七章

道常無爲而無不爲。侯王若能守之，萬物將自化。化而欲作，吾將鎮之以無名之樸。無名之樸，夫亦將無欲。不欲以靜，天下將自定。

37

Tao pozostaje w bezruchu,
A jednak stwarza wszystko.
Gdyby władca umiał się go trzymać,
Wszystkie rzeczy rozwijałyby się same.
Kiedy by się rozwinęły i zaczęły czynić nieporządek,
Byłby czas zatrzymać je na właściwych miejscach
za pomocą bezimiennej, pierwotnej prostoty,
Która sama może powstrzymać pragnienia ludzi.
Gdy pragnienia ludzi zostaną powstrzymane, zapanuje pokój,
A świat uspokoi się z własnej woli.

三十八章

上德不德，是以有德。下德不失德，是以無德。上德無爲而無以爲。下德爲之，而有以爲。上仁爲之，而無以爲。上義爲之，而有以爲。上禮爲之，而莫之應，則攘臂而扔之。故失道而後德，失德而後仁，失仁而後義，失義而後禮。夫禮者，忠信之薄，而亂之首。前識者，道之華，而愚之始。是以大丈夫處其厚，不居其薄；處其實，不居其華。故去彼取此。